

DET DOBBELTE BLIK

styrkerne i det særlige hos børn
unge i udsatte positioner

Det dobbelte blik

Ved Hanne Warming
hannew@ruc.dk

Det dobbelte blik

- ▶ Et anderledes børne- og menneskesyn og nogle metodiske greb til at arbejde ud fra det dobbelte blik
- ▶ Fra ressourcer og udfordringer som hinandens modsætninger til to sider af samme sag
- ▶ Udviklet i et projekt om anbragte børn - men er efterfølgende blevet brugt i mange forskellige sammenhænge, herunder i dagtilbud (første gang Eksperimental-institutionen)
- ▶ Formål:
 - ▶ At børn, der afviger fra, hvad vi opfatter som normalt/hensigtsmæssigt, også skal opleve at blive værdsat
 - ▶ At overkomme selvopfyldende negative profetier

Negative selvopfyldende profetier

Eksempel fra feltarbejde

Vi ved, at de børn, vi bekymres for, udfordres af eller oplever besværlige, er dem, der tager mest tid og energi i det pædagogiske arbejde - men også at det ofte ikke er med det gode resultat, vi kunne ønske os

Rosenthal-effekten (også kaldet Pygmalion-effekten)

De børn, der mest oplever negative forventninger og modspil fra de voksne

De store sætter ord på - de små viser det på anden måde

Man tænker: 'Fuck dem!'

*"Man får
herre-nederen på"*

*Sådan nogen som
os, tror ikke så
meget på voksne"*

*"Man vender sig
mod sine
'fucked-up' venner
- selvom det jo også
er noget lort"*

"Man mister troen på sig selv"

Inkluderende og ekskluderende læreprocesser

Et teoretisk perspektiv på børns oplevelser

Medborgerskabslæring ifølge Gerald Delanty
handler om kontinuerlig skabelse af selv - anden forhold, dvs.
Om identitet og social integration, og foregår i hverdagslivet og
gennem kritisk moments

Disciplinerende lærerprocesser:

Skaber fremmedgørelse, eksklusion, mistillid og lidelse.
Er knyttet til snævre normer for 'det rigtige' og mistillid til det
afvigende. Individet (barnet) skal tilpasses normen og mødes med
bedreviden, løftede pegefingre og 'konsekvens'

Inkluderende lærerprocesser:

Er åben for og nysgerrig på det, der ikke passer til 'normen':
Kan vi skabe plads til, evt. værdsætte, det, og måske lære
af det?
Skaber tilhør, trivsel, tillid og forpligtelse

Værdsættelse af og opbakning til barnets perspektiv

- ▶ Delanty er inspireret af Axel Honneths anerkendelsesteori om anerkendelse som forudsætning for social integration og menneskelig opblomstring
- ▶ Næsten alle kan være enige om, at omsorg og anerkendelse er vigtigt i pædagogisk arbejde med børn
- ▶ MEN tre forståelser af anerkendelse - og de gør ikke det samme
 - ▶ 1) At rose, når personen gør det godt (appreciative inquiry)
 - ▶ 2) At se/høre/registrere
 - ▶ 3) Gensidighed, ligeværdighed og værdsættelse af 'kritik'/modstand/de anderledes bidrag. Anerkendelse er at værdsætte og bakke op (Honneth)
- ▶ Anerkendelsens 3 dimensioner ifølge Honneth
 - ▶ Kærlighed/omsorg
 - ▶ Rettigheder/tilregnelighed
 - ▶ Bidrag til det fælles, selvom det 'stritter'

Tilbage til det dobbelte blik

- ▶ Et børne- og menneskesyn (og et sæt af hjælpemetoder) til at åbne snævre normer op - få flere nuancer i blikket på de børn, der bekymrer, udfordrer, besværer
- ▶ Et børne- og menneskersyn, der kan hjælpe anerkendelse/værdsættelse af 'det særlige' på vej
- ▶ Idéen til det dobbelte blik kom fra Jonas

‘Jeg er ikke som de andre....’

Lidt bevægelse:

Alle dem, der.....

Det dobbelte blik: At vende bekymrende/udfordrende adfærd og væremåder på hovedet

- ▶ Hvis vi fx har et barn som:
 - ▶ Bider eller slår de andre børn
 - ▶ Klæber til de voksne
 - ▶ Kaster med tingene/maden
 - ▶ Er trodsigt
 - ▶ Siger nej hele tiden
 - ▶ Klynker
 - ▶ Osv
- ▶ Spørger vi os selv: Hvad er potentialet/ressourcen/det positive i det - første omgang er man fantasifuld og 'vild'; sætter virkeligheden ud af kraft
- ▶ Pointen er ikke at glemme at tage hånd om det bekymrende/udfordrende - men at nuancere blikket

Eksempel: Barnet, der bider og slår

Brainstorm på ressourcen/potentialet

- ▶ Brainstorm på ressourcen/potentialet
 - ▶ Det er et barn, der viser, når det bliver frustreret
 - ▶ Det er et barn, der ikke brænder inde med tingene
 - ▶ Det er et barn, der ikke vender tingene indad
 - ▶ Det er et barn, der øver sine kæbemuskler
 - ▶ Det er et barn, der forsvaret sig
 - ▶ Det er et barn, der passer på sig selv
 - ▶ Det er et barn med kampånd
- ▶ Hvad kan det så bruges til (vi skal vælge det, der giver mening)
 - ▶ Vi kan forstå det som kommunikation; kritik/modstand, som vi kan blive klogere på barnets situation af
 - ▶ Vi kan kommunikere til barnet, at det ikke 'kun' er forkert (og her mener jeg ikke, at vi nødvendigvis skal vende det til ros)
 - ▶ Vi får et mere nuanceret blik (også selvom vi måske synes, at det er lidt for skørt) - og det kan i sig selv gøre en forskel

Det gør en forskel: Eksempler fra udviklingsprojektet

Listen

Kevin er:
Stædig - vedholdende
Uhygiejnisk - ikke så sart
Rodehoved - kan udholde fysisk kaos
Kontrollerende - tager ansvar
Manipulerende - sociale kompetencer

Eksempel 1: Kompetencehjulet og den lille pedel

Eksempel 2:

Barnet, der ikke rigtig legede

- men mere iagttog (og sladrede og/eller intervenserede)

Redskaber

- ▶ Vend på hovedet workshop: tre faser
 - ▶ Det, der bekymrer/udfordrer (man skal være bekymret/udfordret - ingen nuancer)
 - ▶ Vend på hovedet: Ressourcen/potentialet ved det, der bekymrer/udfordrer (sæt fantasi og visioner fri - virkeligheden er sat ud af kraft)
 - ▶ Tilbage til virkeligheden
- ▶ DeBono's tænkehatte
- ▶ Vend på hovedet listen
- ▶ Billeder og metaforer
- ▶ Livsfloden
- ▶ Den omvendte ordbog

Erfaringer på tværs: Så indlysende og måske banalt og samtidig så udfordrende og revolutionerende

*Mit personale har
fået en helt anden energi
og nye perspektiver og
Handlemuligheder ift de børn,
der bøvler lidt*

*”Det, der har overrasket mig mest,
er, at der skal så lidt til at gøre så
stor en forskel”*

*”Jeg er så begejstret over,
hvad det har gjort for
mine plejebørn”*

*Man burde kunne skrive
det på sit CV, at man
har været anbragt*

*Jeg bruger det ift. alle
mennesker; min mand,
mine børn, venner og
samarbejdsparter*

*Først synes jeg måske,
det var lidt for skørt og
urealistisk - men nu er
det kommet ind på ryg-
raden og jeg bruger det
uden rigtigt at tænke over det*

ØBBELTE LIK

styrkerne i det særlige hos børn
unge i udsatte positioner

Tak for jeres
opmærksomhed
Forsat god
konference